

בחינת הקליף אפורר (מורקוט-w) על כנות שונות – חוות החולה

שוקי קנוניץ וניצן רוטמן (שה"מ)

זמיר עשור (מו"פ צפון)

רקע

הקליף אפורר הינו קלמנטינה שמקורה במרוקו ואין לה קשר גנטי לקליף מורקוט. הזן בעל צבע חיצוני נאה, צורה פחוסה ומבשיל בחודשים ינואר – פברואר. טעמו של הפרי טוב, אולם הפרי עשוי להכיל זרעים בתנאי האבקה. האפורר פורה מאוד (גם בגיל צעיר) ומתקלף בנקל. חסרונו העיקרי היא התנפחות הפרי טרם ההבשלה. מדובר בזן חדש בישראל, אשר טרם נלמד. בקליפורניה הוא זוכה להצלחה מרשימה ומחיריו באירופה (נכון לעונת 5-2004) גבוהים. בחוות החולה נבחן הזן תחת פרויקט זנים וכנות לגליל ולגולן המתבצע במסגרת מו"פ צפון ונועד לאתר זנים בעל פוטנציאל לנטיעה עתידית באזור.

חומרים ושיטות

החלקה ניטעה בקיץ 2002 במרווחי נטיעה 2X5 (סה"כ 100 עצים/דונם). למרות גילם הצעיר, העצים פוריים מאוד (ראה תמונה), אולם נוכחות מפריים בסביבתם הביאו למספר זרעים רב יחסית בפרי. בחווה נבחן הקליף אפורר על הכנות: 812, חושש וטרוייר במבנה של חזרות המפוזרות באקראי.

במהלך קטיף הפרי נאספו המימצאים הבאים :

1. משקל הפרי לעץ
2. מספר הפירות לעץ
3. משקל פרי ממוצע
4. התפלגות גדלים
5. בדיקות איכות : % מיץ, TSS, חומצה ויחס הבשלה (מעבדת השירות של בית האריזה "קרני גליל-גולן).

תוצאות

קטיף

קטיף הפרי התבצע ב- 2 במרץ 2005. במהלך הקטיף נשקל הפרי בכל חזרה, נספרו הפירות וחושב משקל הפרי הממוצע בכל חזרה (משקל / מספר פירות).

טבלה 1: היבול לעץ ולדונם, מספר הפירות לעץ ומשקל הפרי הממוצע בכל חזרה, חוות החולה

יבול מצטבר לעץ - ק"ג	2007				2005			כנה
	משקל פרי ג'	פירות לעץ יח'	יבול לדונם ק"ג	יבול לעץ ק"ג	משקל פרי ג'	פירות לעץ יח'	יבול לעץ ק"ג	
31.2	104.9	236.0	2,536	25.4	104	55.8	5.8	812
19.8	97.7	150.7	1,485	14.9	105	46.6	4.9	חושחש
29.5	104.5	226.7	2,388	23.9	105	52.7	5.6	טרוייר
	ל.מ.	ל.מ.	ל.מ.	ל.מ.	ל.מ.	ל.מ.	ל.מ.	

מבחן תחום מרובה רמת מובהקות 0.05

בטבלה 1 ניתן לראות כי השנה היה היבול בקליף אפור טוב, למרות שמדובר בעצים בעלי מבנה קטן. למרות שלא מדובר בתוצאות מבוהקות, ניתן לראות כי הכנות טרוייר ו-812 פוריות בהשוואה לכנת החושחש ויבול בהן עמד על 2.5 טון בכנה 812 ו-2.4 טון לדונם בכנה טרוייר. מספר הפירות מסביר את הפערים שהתקבלו ביבול ושוב כנות הטרוייר וה-812 מניבות הרבה יותר פירות מהחושחש.

למרות ההבדלים ביבול, הפרי על כנת החושחש קטן יותר (97.7 גרם) מבכנות 812 (104.9 גרם) וטרוייר (104.5 גרם).

בדיקות איכות פרי

במהלך הקטיף נלקחה מכל חזרה דגימה לבדיקות איכות הפרי על פי מדדים מסחריים של אחוזי מיץ, סוכר וחומצה ומספר זרעים. הבדיקה נערכה במעבדת השירות של בית האריזה "קרני-גליל גולן" באזור התעשייה צח"ר.

טבלה 2. בדיקת % מיץ, TSS, חומצה ויחס הבשלה בקליף אפור, חוות החולה מרץ 2005

מס' זרעים בפרי	יחס הבשלה סוכר/חומצה	חומצה %	TSS %	מיץ %	כנה
7.1	15.3	0.79	12.0	48.2	812
7.4	16.9	0.71	11.9	49.0	טרוייר
8.5	16.1	0.73	11.7	45.9	חושחש
	ל.מ.	ל.מ.	ל.מ.	ל.מ.	

מבחן תחום מרובה רמת מובהקות 0.05

בבדיקות איכות הפרי נמצא כי רמת המיץ בחושחש הייתה נמוכה (לא מובהק) מהטרוייר וה-812. רמת החומצה בפרי הייתה גבוה מהתוצאות שהתקבלו לפני שנתיים, אז עמד הממוצע על -0.45% לעומת 0.75%. מספר הזרעים בפירות הוא גבוה מאוד בתנאי הפריה ועם ממוצע של 40 זרעים לפרי, לא ניתן יהיה לייצא זן זה.

מסקנות ודין

הזן אפורר נחשב לאחד הזנים החדשים החשובים של מרוקו, אך בגידולו בארץ אנו מגלים שורה של בעיות, שיש לתת עליהן את הדעת. ריבוי הזרעים בפרי בתנאי הפריה והתמוטטות הקליפה בשלב שלפני הקטיף הם שניים מן הליקויים המחייבים התייחסות בטרם ניתן היה להמליץ על זן זה. מאידך, מדובר בעץ נמוך וקל יחסית לקטיף, המגיע לפוריות גבוהה ונכנס בקלות לניבה. טעמו של הפרי טוב והוא נהנה ממחירים גבוהים באירופה, כך שאין למהר לפסול את הזן ואולי רצוי לבחון אותו בבלוק מבודד מרוחק ממפריים.